

Ганна Ющук,
студентка 2 курсу
факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **О. М. Кондратьєва**, к. пед.н., викладач (БДПУ)

ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Одним із головних завдань сучасної освіти є виховання особистості, котра здатна пізнавати й творити культуру шляхом діалогічного спілкування, що вимагає високого рівня комунікативної культури та розвинутих навичок спілкування. Культурне розмаїття українського суспільства спонукає кожного індивіда до конструктивної взаємодії, формування в собі позитивного ставлення до представників інших народностей, до розвитку знань про культури, що його оточують.

Метою нашої статті є дослідження сутності поняття “міжкультурна комунікація” та важливості її формування у контексті професійної освіти.

У нашій державі предметне поле досліджень в рамках проблематики “міжкультурна комунікація” тільки формується. Цю проблему розробляють у різнопланових працях В. Андрущенко, Н. Висоцька, О. Гриценко, Л. Губерський, І. Дзюба, П. Донець, В. Євтух, А. Єрмоленко, Г. Касьянов, М. Кушнарєва, Л. Нагорна, А. Приятельчук, М. Обушний, П. Скрипка.

На думку А. Садохіна міжкультурна комунікація являє собою особливу форму комунікації двох або більше представників різних культур, в ході якої відбувається обмін інформацією та культурними цінностями взаємодіючих культур [3]. Культура такого спілкування залежить від загального рівня мовців, від їх уміння дотримуватись загальнолюдських етичних норм. Організаційний процес формування міжкультурної комунікації включає: визначення загальної мети і конкретних завдань; ознайомлення студентів в процесі навчання мови із системою наукових знань про права і свободи людини і народів, про нації і їх стосунки, про раси й інші культури; розвиток позитивного досвіду культури спілкування тощо. Міжкультурна комунікація виступає формою реалізації міжнаціональних стосунків на особистому рівні, що стимулює процес формування культури спілкування.

Міжкультурна комунікація виступає поліфункціональним явищем, що включає, по-перше, знання норм, принципів комунікативної поведінки в іншому соціокультурному середовищі, вміння переводити їх у площину міжкультурних відносин; по-друге, формування специфічних якостей; здатності до емпатії, самооцінки. Високий рівень міжкультурної комунікації передбачає оволодіння своїми емоціями, виявлення уваги до інших людей. Стосунки в процесі міжкультурної комунікації передбачають високий розвиток етнополітичного мислення, відчуттів, потреб, толерантне ставлення до іншої культури, до національних звичаїв, традицій.

Об'єктом міжкультурної комунікації є спілкування представників різних національних і лінгвокультурних спільнот, а предметом – прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування,

певні “культурні сценарії” різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, тощо. Основою міжкультурної комунікації є мова, для якої комунікативна функція є визначальною. Знання мови іншого народу — складова міжкультурної комунікації та основний крок до налагодження успішного спілкування між представниками різних націй і культур.

Серед основних функцій, які реалізуються в міжкультурній комунікації, слід виділити такі, як: інформаційна – відбувається обмін інформацією та досвідом, що накопичені кожним учасником у процесі пізнання свого соціокультурного простору; стимулююча – за рахунок інтеріоризації нового знання, включення його в картину своєї дійсності відбувається зміна і розвиток особистості учасника; креативна – після взаємного обміну досвідом, його трансформації та включення в культурно-освітній контекст суб’єктів, що взаємодіють, починається активне творче використання нової інформації. В умовах відсутності інформаційної функції культури неможливе взаєморозуміння представників народу, як і неможливою є міжкультурна комунікація, оскільки саме мова є носієм культурного знання.

Отже, можна зробити висновок, що у сучасних умовах спілкування народів набуло не тільки глобального характеру, але й вимагає такої гуманістичної спрямованості, яка, завдяки міжкультурній комунікації, дає можливість людині успішно розвиватися на засадах єдності загальнолюдських і національних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 343 с.
2. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація / В. М. Манакін. – Київ : ЦУЛ, 2012. – 288 с.
3. Садохин А. Межкультурная коммуникация: учебное пособие / А. П. Садохин. – М. : Альфа – М. : ИНФРА – 2004. – 288 с.
4. Сорока М. В. Полікультурна освіта – вимога сьогодення / М. В. Сорока // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: Зб. наук. пр. – К. : Університет, 2008. – № 9 – 152 с.- С. 53 – 56.